

M E R K U R I U S Z

9 / 2011

Notka wstępna

Na rok bieżący, który niektórzy uważają za rok magiczny, jeśli nie cały, to przynajmniej niektóre jego dni, przypada dwudziesta rocznica odrodzenia Klubu Polskiego. Kiedy obchodziliśmy rocznice historyczne założenia Klubu, to był to dla nas powód do dumy, że potrafiliśmy nawiązać do działalności ludzi, dla których język macierzysty był uczuciem i życiem. Rocznicą odrodzenia Klubu ma już bardziej wymierne znaczenie. Rdzeń tej grupy, która należała do tych, powiedzmy odrodzicieli, tworzy i dzisiaj rdzeń działających członków Klubu, ale pozwolę sobie nie tylko za siebie, ale i za nich powiedzieć, czym różni się rocznica historyczna od tej bliższej – świadomością, że przybyło nam dwadzieścia lat, część których poświęciliśmy społeczeństwu Klubu. Na dwudziestolecia liczą się generacje, Klub Polski jeden taki okres ma za sobą. Na codzień większością nie uświadamiamy sobie dokładnie co wszystko się zdarzyło, ile to kosztowało trudu, też ile to przyniosło satysfakcji wręcz radości. Rocznicowe okazje powinny zmuszać do refleksji o tym co było, ale też o tym co będzie. Ta generacja, która najbardziej jest związana z minionym dwudziestoleciem Klubu, może być zadowolona z tego, co w nim zaszło, i że program Klubu jest programem kultury, który nie musi się chować po kątach. W mniejszym mieście na pewno by był bardziej widoczny. I jest bardziej widoczny, dowody czego przynosi Dzień Kultury Polskiej w mieście Lysá nad Łabą.

Jak już wspomniałem, trzeba też myśleć na to co będzie – niektóre sprawy należą do tych, które nie za bardzo się udają. W przyszłości o byciu i nie byciu Klubu decydować będzie ilość aktywnych członków. Rozpoczynając następne dwudziestolecie świadomi jesteśmy tego, że w naszych szeregach mało jest młodych ludzi. Nie nauczyliśmy się również jak stać się bardziej niezależni finansowo poza programami grantowymi, do których tak już się przyzwyczailiśmy, że nie poszukujemy dalszych możliwości. Warto też pomyśleć nad programową koncepcją Klubu, która była by wytyczną w przygotowaniach przyszłych działań.

Przy tej okazji trzeba też wspomnieć tych, którzy nie doczekali dzisiejszego dnia – nie będę wymieniał imiennie, ale ich ilość podobna jest do pocztu na naszych comiesięcznych spotkaniach. Na pewno zostaną w naszej pamięci, jeśli nie, to kartki kroniki przypomną.

Za to, że doczekaliśmy się jubileuszu dziękować też trzeba:

- za troskę i opiekę Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej w Pradze wraz z Wydziałem Konsularnym przy Ambasadzie
- za pomoc przy organizacji naszych programów Instytutowi Polskiemu w Pradze
- za pomoc finansową Stowarzyszeniu Wspólnota Polska w Warszawie, która jest pomocą decydującą, ale też Miastu Stołecznemu Praga, dzięki któremu mamy siedzibę
- podobne podziękowania trzeba skierować do Miasta Lysá nad Łabą, które umożliwia działalność naszej sekcji
- za pomoc materialną trzeba złożyć dzięki Fundacji Semper Polonia

Ale przede wszystkim trzeba podziękować wam, którzy ten Klub tworzycie, bo bez was by pomocy wymienionych instytucji nie było.

Ze swej strony chciałbym podziękować Zarządowi Klubu Polskiego za pracę włożoną w bieżące sprawy i w przygotowania programów, również za to, że stosunkowo cierpliwie znosi me kaprysy często. Życzymy sobie, by Klub Polski doczekał się jeszcze nie jednego jubileuszu, do czego zobowiązuje nas teraz nie tylko data założenia Klubu (15 stycznia 1887), ale również data odrodzenia Klubu (4 września 1991).

Władysław Adamiec

Dwadzieścia lat minęło.....

Wydaje się, że było to tak niedawno, a przecież przez ten czas tyle się wydarzyło....

Wspominając, z okazji dwudziestu lat odrodzenia Klubu Polskiego w Pradze, jego początki po aksamitnej rewolucji, nie można pominąć pierwszego etapu zrzeszania się Polaków mieszkających w Pradze – założenia w maju 1989 roku 95. Koła Miejscowego PZKO pod przewodnictwem Jerzego Gajdzicy, przedwojennego działacza Klubu Polskiego. W tym okresie ogólnego budzenia się z wieloletniego letargu, do Koła garnęło się bardzo wiele osób, pełnych zapału i chęci do działania. Komitet założycielski Koła mógł się składać tylko z obywateli czechosłowackich, ale wkrótce po jego zarejestrowaniu ilość członków szybko się powiększyła o osoby z obywatelstwem polskim.

Jerzy Gajdzica wraz z pozostałymi członkami zarządu 95. Koła PZKO od początku pragnął przekształcić je w samodzielne stowarzyszenie, nawiązujące do tradycji dawnego Klubu Polskiego w Pradze. I tak we wrześniu 1991 roku zostało oficjalnie zarejestrowane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Republiki Czeskiej stowarzyszenie Klub Polski w Pradze. Jego prezesem został Bronisław Walicki, prezesem honorowym - Jerzy Gajdzica. W 1996 roku, po przejściu Bronisława Walickiego na emeryturę i przeprowadzce do Czeskiego Cieszyna, jego prezesowskie miejsce objął Władysław Adamiec.

Przez dłuższy okres nasze spotkania członkowskie odbywały się w sali kominkowej Ambasady RP w Pradze, potem w klasztorze O.O. Dominikanów, a zebrania zarządu w Instytucie Polskim lub w restauracji. Myśleliśmy o własnej siedzibie, chociaż magistrat praski obiecywał wygospodarowanie jakiegoś domu na siedzibę stowarzyszeń mniejszości narodowych (obietnicę tę udało się magistratowi zrealizować dopiero w 2007 roku otwarciem Domu Mniejszości Narodowych przy ulicy Vocelovej). Dlatego na początku 1998 roku wynajęliśmy lokal przy ulicy Vitkovej 14 w Karlínie – mieliśmy tu swoją kancelarię i wykorzystywaliśmy dużą salę na spotkania członkowskie. Tutaj byliśmy dziesięć lat (z niespodziewaną kilkumiesięczną przerwą po powodzi w sierpniu 2002 roku, która pozbawiła nas bogatego zbioru książek, oraz sprzętu elektronicznego), dopiero w 2008 roku przeprowadziliśmy się do nowej siedziby w DMN.

W początkach naszej czynności klubowej wielką pomoc okazał nam pan konsul Witold Rybczyński, który doradzał nam w sprawach organizacyjnych, a także często przyprowadzał na nasze spotkania ciekawych gości. Z wszechstronną pomocą kolejnych konsułów – pana Zbigniewa Obidowskiego, pani Anny Olszewskiej i obecnie pani Aurelii Krynickiej spotykamy się do dzisiaj.

Naszą działalność od początku staraliśmy się realizować zgodnie z celami wytyczonymi w statucie: pogłębianie wiedzy o Polsce, utrzymywanie znajomości języka ojczystego oraz współpraca z innymi organizacjami mniejszości narodowych i społeczeństwem czeskim. Na nasze spotkania zapraszaliśmy znane osobistości. W „Krzesle dla gościa” zasiadli między innymi: polski poeta ze Szwecji Tadeusz Polanowski z małżonką, historyk z Zaolzia Stanisław Zahradnik, konsul Jacek Doliwa, biskup Václav Malý, czeski historyk prof. Jan Valenta, reporter emigracyjny Bolesław Sulik, redaktor Radia Wolna Europa Jan Weydenthal, aktorka Sceny Polskiej Teatru Cieszyńskiego Halina Paseková, publicysta Alexander Tomský, podróżnik Andrzej Perepeczko, redaktor Władysław Oszelda z małżonką, kapitan żeglugi morskiej Antonín Fojtů, dysydentka i publicystka Petruška Šustrová, profesor Zofia Tarajlo Lipowska. O swoich pasjach i przeżyciach opowiadali również nasi członkowie, na przykład znana rzeźbiarka Elzbieta Grosseová, reżyser Otakar Skalski, Roman Raczyński, Natalia Danciger.

Dla przypomnienia i pogłębienia znajomości o historii i kulturze polskiej, osoby z naszego grona przygotowywały na spotkania ciekawe referaty związane z rocznicami - na przykład cykl referatów o życiu i twórczości Adama Mickiewicza, Fryderyka Chopina, referaty o laureatach nagrody Nobla Wisławie Szymborskiej i Czesławie Miłoszowi, o poecie Konstantym Ildefonsie Gałczyńskim, malarzu i pisarzu Stanisławowi Wyspiańskim, o Józefie Chelmońskim, Vlastimilowi Hofmanowi, ale również o Konstytucji 3-go Maja, Święcie Niepodległości, aktorach i sportowcach.. Dużym zainteresowaniem cieszyło się też spotkanie o polskich strojach ludowych.

Dzięki naszym członkom, a zarazem przewodnikom po Pradze, Włodzimierzowi Krajewskiemu i Elwirze Kounovskiej mieliśmy też wspólne spacery po Pradze. Wspólnie też pojechaliśmy na wycieczkę na Zaolzie, część z nas była na wspólnych wycieczkach w Jeleniej Górze, na Litwie i we Lwowie.

Przedstawiciele Klubu Polskiego uczestniczyli w organizowanych przez Ambasadę RP w Pradze spotkaniach z najwyższymi polskimi przedstawicielami: prezydentami Lechem Wałęsą, Aleksandrem Kwaśniewskim, Lechem Kaczyńskim oraz Bronisławem Komorowskim. O naszych problemach klubowych mogliśmy też rozmawiać z premierami: Józefem Oleksym, Leszkiem Millerem, prezesem Wspólnoty Polskiej prof. Andrzejem Stelmachowskim, marszałkami Senatu RP Longinem Pastusiakiem i Bogdanem Borusewiczem.

Klub Polski zorganizował szereg akcji o szerszym zasięgu, przeznaczonych nie tylko dla członków: przedstawienia Teatru Lalkowego „Bajka” z Czeskiego Cieszyna dla dzieci, Wieczór ku czci Jacka Kaczmarskiego, Wieczór słowno-muzyczny „Wszystko o kobiecie”. W 1999 roku, w którym obchodzono 150 rocznicę śmierci Fryderyka Chopina i Juliusza Słowackiego oraz 150 rocznicę urodzin Stanisława Moniuszki zorganizowaliśmy w sali Karlińskiego Spectrum „Wieczór muzyki i poezji” w wykonaniu wybitnych artystów pochodzących z Zaolzia i Katowic. Na nasze zaproszenia gościły też w Pradze zespoły folklorystyczne Łączka, Bystrzyca, Olza, Przełęcz.

Dużym zainteresowaniem cieszyły się wystawy: „Cmentarze wojenne z I wojny światowej na terenie Powiatu Tarnowskiego - bywałej Galicji Zachodniej”, „Ignacy Paderewski - wybitny polski kompozytor, pianista, polityk, patriota” (obie te wystawy organizowaliśmy wspólnie ze Starostwem Powiatu Tarnowskiego) oraz wystawa dzieł polskich artystów plastyków z Zaolzia. Losom naszych niektórych członków była poświęcona wystawa „Korzenie”.

W ramach współpracy ze Szkolnym Punktem Konsultacyjnym im. Świętej Jadwigi, młodzież szkolna odwiedziła nas kilkakrotnie przedstawiając przygotowane przez siebie programy, na przykład Pasma poezji i muzyki z okazji 80 rocznicy odzyskania niepodległości, Program poświęcony twórczości Józefa Conrada Korzeniowskiego oraz Program o życiu Fryderyka Chopina. W ostatnich dwóch latach współpraca ze szkołą zacieśniła się: wspólnie zorganizowaliśmy w DMN Dzień Polski, w którym młodzież wystąpiła z programami: Wędrowki po Polsce oraz Wspomnienia o Miłoszu. Byliśmy też wielokrotnie zapraszani do szkoły na organizowane przez nią uroczystości.

Już od 1992 roku spotykamy się corocznie przy ognisku w ogrodzie u gościnnych pp. Adamców. Z wielką gościnnością organizowali też u siebie ogniska państwo Jirouškové. W tych spotkaniach brały udział również rodziny członków Klubu i zaproszeni goście. Przy ognisku nigdy nie brak dobrego humoru, śpiewu i tradycyjnego opiekania kiełbasek.

Od 2000 roku Klub Polski w Pradze posiada sekcję w Lysej nad Labem. Prezesem tej sekcji Klubu Polskiego jest Mariola Světlá. Pomimo stosunkowo nielicznej grupy członków, sekcja ta prowadzi ożywioną działalność. Jej członkinie przywiązują bardzo duże znaczenie do tradycji wyniesionych z polskich domów rodzinnych – spotkania z okazji świąt Bożego Narodzenia, Wielkanocy lub karnawału są zawsze bardzo pieczołowicie przygotowywane. Oprócz okolicznościowych spotkań panie organizują spotkania przy ognisku, wieczory poezji i inne. Klub Polski w Pradze wraz z sekcją w Lysej nad Labem organizują już tradycyjnie Dni Kultury

Polskiej w Lysej nad Labem, podczas których występują polskie zespoły artystyczne, przedstawiają się polscy rzemieślnicy, organizowane są wystawy, tematycznie poświęcone kulturze i historii polskiej. Należy podkreślić bardzo duży wkład właśnie sekcji Klubu Polskiego w Lysej nad Labem w przygotowaniach tej imprezy.

Nie sposób wspomnieć tutaj wszystkie wydarzenia w dwudziestoletniej nowej historii Klubu Polskiego w Pradze. Należy jednak jeszcze przypomnieć uroczyste obchody kolejnych jubileuszów, nawiązujących do historii Klubu, założonego w 1887 roku. Począwszy 105 rocznicą założenia Klubu, obchodzoną przez nas rok po odrodzeniu jego czynności, co pięć lat przypominamy sobie następne „okrągłe” jubileusze. Do uroczystości związanych z tymi jubileuszami przygotowujemy się bardzo starannie – przecież Klub Polski w Pradze jest najstarszym w Europie stowarzyszeniem polonijnym. Na jubileuszach gościliśmy przedstawicieli Senatu RP, Ministerstwa Spraw Zagranicznych, stowarzyszenia Wspólnota Polska, przedstawicieli czeskich ministerstw i władz miasta. Patronat nad uroczystościami przyjmowali kolejni ambasadorowie. W części artystycznej były już występy polskiej aktorki Anny Nehrebeckiej, harfistki Ewy Jaślar, śpiewaczki i aktorki Renaty Drössler, aktorki Małgorzaty Pikus, a także występ młodzieży szkolnej w programie poświęconym 100 rocznicy urodzin Stanisława Wyspiańskiego. Z przyjemnością wspominam też piękny występ taneczny młodzieży ze szkoły baletowej podczas wieczoru jubileuszowego z okazji 110 rocznicy założenia Klubu. Młodzież rozpoczęła wieczór polonezem, a potem córka naszej członkini, Krystyna Nyklová zatańczyła solo gawota.

Klub Polski uczestniczy w organizowaniu wspólnych akcji z innymi stowarzyszeniami mniejszości narodowych. Od lat jesteśmy współorganizatorami festiwalu folklorystycznego „Praga – serce narodów” oraz bierzemy udział w realizacji tradycyjnych już „Spotkań kultur”. W ramach tych Spotkań byliśmy głównymi organizatorami akcji „Pieśni i Zwyczaje Adwentowe” oraz współorganizatorami występów: „Poezja Mniejszości Narodowych”, „Tańce Ludowe”, „Wystawa Sztuk Plastycznych”, „Wieczór taneczny z programem artystycznym” i innych.

Na zakończenie pragnę wspomnieć tych, którzy już odeszli od nas na zawsze. Chętnie chodzili na nasze spotkania, cieszyli się z możliwości przebywania wśród rodaków, wielu z nich brało aktywny udział w pracy Klubu Polskiego poświęcając jej dużo czasu – byli wśród nich nie tylko Polacy, ale również Czesi, związani w jakiś sposób z polską kulturą, przyjaźnie nastawieni do Polski... Niech zaznają wiecznego szczęścia „w polskim niebie”!

Krystyna Olaszek-Kotynek

Zaproszenie

Klubowy Oplatek Wigilijny
odbędzie się
w czwartek, 15 grudnia
w Domu Mniejszości Narodowych
przy ulicy Vocelovej 3, Praga 2
Początek od godziny 17.00

www.klulpolski.cz - www.polonica.cz - www.polskyinstitut.cz - www.prague.polemb.net
www.szkolapolskawpradze.com - www.krecik.euweb.cz - www.pzko.cz - www.polonusbrno.org
www.parafawpradze.pl - www.kcmt.cz - www.czapla.cz